

Tokat Milletvekili Mehmet Ergün Dağcıoğlu'nun; Serbest Bölgeler Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/759)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Serbest Bölgeler Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

M. Ergün Dağcıoğlu
Tokat

GENEL GEREKÇE

Bilindiği gibi, 6/2/2004 tarihinde yürürlüğe giren, 5084 sayılı Kanunun çerçeve 9 uncu maddesi ile 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa geçici 3 üncü madde eklenmiş ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren serbest bölgelerde faaliyet ruhsatı alan ve imalatçı olmayan kullanıcı firmalara, gelir ve kurumlar vergisi muafiyeti tanınmamıştır. Buna mukabil 6/2/2004 tarihinden önce faaliyet ruhsatı almış olup bu bölgelerde faaliyette bulunan firmaların gelir ve kurumlar vergisi muafiyetine ilişkin müktesep hakları ise devam ettirilmiştir. Bu itibarla vergi muafiyetinden yararlanamayacak olan firmaların da vergiden muaf firmalar gibi bölgeye getirilen ve bölgeden çıkarılan malların değeri üzerinden binde 5 oranında ödemede bulunması haksızlığa yol açmakta ve dolayısıyla vergi ve benzeri mali külfet yönünden eşitsizliğe neden olmaktadır. Bu durumun giderilmesi amacıyla bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu maddeyle genel gerekçede de belirtildiği gibi bölgeye getirilen mallar ile bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların değeri üzerinden alınmakta olan tutarın;

- 6/2/2004 tarihinden önce faaliyet ruhsatı almış olan kullanıcılardan binde 5 oranında,

- 6/2/2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alan kullanıcıların imalatçı olanlarından (vergi muafiyetleri bulunması nedeniyle) binde 5, gelir payı ödenen bölgelerdeki kullanıcılardan binde 2, gelir payı ödenmeyen bölgelerdeki kullanıcılardan binde 0,

alınması sağlanmaktadır.

Böylece, söz konusu tarihten sonra bölgede faaliyet ruhsatı alan kullanıcılardan vergi mükellefiyeti olan işletmeciler ile benzer sektörlerde faaliyette bulunan bölge dışındaki mükellefler arasındaki mali yükler dengelenerek, mevcut adaletsizlik giderilmiş olmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No: 2/759

29/1/2007

Karar No: 119

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

10/4/2006 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 13/4/2006 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen, Tokat Milletvekili M. Ergun DAĞCIOĞLU'na ait (2/759) esas numaralı "Serbest Bölgeler Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi", Komisyonumuzun 6/6/2006 tarihinde yapmış olduğu 73 üncü birleşiminde Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla birlikte inceleyip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; 6/2/2004 tarihinde yürürlüğe giren 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşvihi ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun çerçeve 9 uncu maddesi ile 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa geçici 3 üncü madde eklenmiş ve 5084 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren serbest bölgelerde faaliyet ruhsatı alan ve imalatçı olmayan kullanıcı firmalara gelir ve kurumlar vergisi muafiyeti tanınmamıştır. Buna karşılık, 6/2/2004 tarihinden önce faaliyet ruhsatı almış olup da bu bölgelerde faaliyette bulunan firmaların gelir ve kurumlar vergisi muafiyetine ilişkin kazanılmış hakları ise korunmuştur. Bu açıdan bakıldığında, vergi muafiyetinden yararlanamayacak olan kullanıcılardan da vergiden muaf olan kullanıcılar gibi bölgeye getirilen ve bölgeden çıkarılan malların değeri üzerinden binde 5 oranında ücret alınması, vergi ve benzeri mali külfet yönünden adaletsizliğe neden olmaktadır. Teklif ile bu adaletsizliğin giderilmesi amaçlanmıştır.

Komisyonumuzda, Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- İhracata dayalı kalkınma modelinin benimsenmesinin bir sonucu olarak Serbest Bölgeler Kanununun; ihracatın geliştirilmesi için yatırım ve üretimi artırmak, yabancı sermaye ve teknolojinin gelişini hızlandırmak, ekonominin girdi ihtiyacını ucuz ve düzenli bir şekilde temin etmek, dış finansman ve ticaret imkânlarından daha iyi yararlanmak, yeni istihdam alanları açmak, Türk ihraç ürünlerinin ihracatını kolaylaştırmak ve hızlandırmak amacıyla çıkarıldığı,

- Ülkeye daha fazla yabancı sermaye ve teknolojinin getirilmesini sağlayacak uygun zeminin hazırlanması, sanayicilerin ihtiyaç duyduğu bazı hammadde ve ara maddelerin daha uygun koşullarda elde edilmesi, sağlanan vergi teşviki ve avantajlarla düşük maliyetli mal üretimi ve ihracatının geliştirilmesi, yeni istihdam olanaklarının sağlanması ve Türk ihraç ürünlerinin ihracatının kolaylaştırılması ve hızlandırılması amacıyla serbest bölge uygulamalarının ülkemize getirildiği,

- Serbest bölgelerin gelişmiş ülkelerde ticaret ağırlıklı olduğu, doğu ve uzak doğu ülkelerinde ise üretim ağırlıklı olarak kullanıldığı, ülkemizde ise 1985'te imalat ağırlıklı olarak kurulduğu, ancak daha sonra alım-satım amaçlı olarak kullanılmaya başlandığı, halihazırda birkaç bölgede üretim-ticaret dengesinin mevcut olduğu,

- 5084 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 6/2/2004 tarihinden önce serbest bölgelerde faaliyette bulunmak için ruhsat alan tüm kullanıcıların vergiden muaf olduğu, anılan tarihten sonra ruhsat alanlardan imalatçılar dışındaki tüm kullanıcıların gelir ve kurumlar vergisine tabi kılındığı, ancak tüm kullanıcıların bölgeye getirdikleri veya bölgeden çıkardıkları malların değerinin binde 5'i oranında ücret ödedikleri, getirilen düzenleme ile 6/2/2004 tarihinden sonra ruhsat alanlardan imalatçılar dışındaki kullanıcıların gelir ve kurumlar vergisi dışında, bölgeye getirdikleri veya bölgeden çıkardıkları mallar için herhangi bir ücret ödememelerinin öngörüldüğü,

- Firmaların, serbest bölgelerin avantajlarından faydalanmak için bu bölgeleri tercih ettikleri, söz konusu avantajların ortadan kalkması durumunda, firmaların bu bölgeleri terk edebilecekleri, bu durumda bölgelerin işsiz hale geleceği, imalatçı olmayan kullanıcı firmaların serbest bölgelere olan ilgisinin artırılması amacıyla bu teklifin kanunlaşması gerektiği,

- Serbest bölgelerin, gerek mevzuatın basit ve kolay uygulanabilir olmasının sağladığı avantajlar, gerekse fiziki alt yapılarının yarattığı olumlu atmosfer ile benzerlerine göre üstünlük taşıyan bir yapıya ulaştığı,

- Serbest bölgelerde, kurucu ve işletici şirketler ile kullanıcı firmalardan oluşan özel sektör tarafından yaklaşık 1.3 milyar dolarlık yatırımın gerçekleştirildiği; serbest bölge arazi yatırımları ve çevrelerinde oluşan sinai, ticari ve sosyal yatırımlar ile bu rakamın 2 milyar dolar seviyelerine ulaştığı,

- Serbest bölgeler konusunda Serbest Bölgeler Kanununda belirli bir sistemin öngörüldüğü, serbest bölgelere ilişkin sorunların çözümünde de sisteme uygun çözümler üretilmesi gerektiği, ayrıca serbest bölgeler konusunda yapılacak düzenlemelerin uzun vadeli olması gerektiği, mevzuatın sık sık değişmesinin doğru bir uygulama olmadığı, bu nedenle bu bölgelerde faaliyette bulunmak isteyen özellikle yabancı firmaların başka ülkelere gitmeyi tercih ettiği,

- Serbest bölgelerin kuruluş amaçlarına ve günümüz itibarıyla gelinen noktaya bakıldığında, serbest bölgelerden beklenen amaçlara yeterince ulaşamadığı,

- Serbest bölgelere sadece vergi geliri açısından bakmanın doğru olmadığı, bu bölgelerin aynı zamanda bir finans merkezi ve üretim alanı olduğu, bu amaçla serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmaların gelir ve kurumlar vergisine tabi tutulması hususunun, serbest bölgelerin kurulma amaçları göz önünde bulundurularak yeniden değerlendirilmesi gerektiği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakip, Hükümet adına yapılan tamamlamalı açıklamalarda;

- 5084 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 6/2/2004 tarihinden sonra serbest bölgelerde faaliyette bulunmak için ruhsat alan ve imalatçı olmayan kullanıcı firmalara gelir ve kurumlar vergisi muafiyeti tanınmadığı, söz konusu firmaların gelir veya kurumlar vergisi ile birlikte ayrıca bir ücret ödemelerinin rekabeti bozucu etki yaptığı, bu firmalardan ödedikleri vergiler dışında bir ücret alınmaması gerektiği,

- Getirilen düzenlemenin rekabet eşitliğini bozan bir hususun ortadan kaldırılmasına yönelik olduğu ve bu nedenle olumlu karşılandığı,

- 5084 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra ruhsat alan imalatçı firmalar dışındaki kullanıcıların 3218 sayılı Kanuna göre bölgeye getirdikleri veya bölgeden çıkardıkları mallardan bu malların değerinin binde 5'i oranında ücret ödemeye devam ettikleri, bu nedenle bu kullanıcılardan vergi ile beraber fon payı alınmasının serbest bölgelerin teşvik edilmesi amacıyla uygun düşmediği, dolayısıyla gelir veya kurumlar vergisi ödeyen mükelleflerin anılan binde 5 oranındaki ücreti ödemelerinin daha doğru bir yaklaşım olacağı,

- Serbest bölgelerin büyük çoğunluğunun alt yapısının devlet tarafından gerçekleştirildiği, bazılarında ise gerekli arazinin devlet tarafından şirketlere bu amaçla devredildiği ve bu bölgelerdeki alt yapının özel şirketler tarafından yapıldığı, bu nedenle devlet ile bu şirketler arasında imzalanan sözleşmeler gereği, bu bölgelere giren veya bölgelerden çıkan malların değerinin binde 5'inden elde edilen toplam ücretin belirli bir oranının bu şirketlere verilmesinin öngörüldüğü, ifade edilmiştir.

Geneli üzerinde yapılan görüşmeler sırasında verilen bir önerge doğrultusunda konunun daha ayrıntılı olarak incelenebilmesini teminen bir Alt Komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon, 7/12/2006 tarihinde ilgili kurum temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu toplantı neticesinde Teklifin;

- 1 inci maddesi ile düzenlenen Serbest Bölgeler Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi; kullanıcıların yurt dışından bölgeye getirdikleri mallar ile bölgeden Türkiye'ye çıkardıkları malların değeri üzerinden alınan ücretin oranının binde 5 şeklinde yeniden düzenlenmesi ve 5084 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 6/2/2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alan ve hem gelir ve kurumlar vergisine tabi olan hem de serbest bölgeye getirdikleri veya serbest bölgeden çıkardıkları malların değeri üzerinden binde 5 oranında ücret ödeyenlerden, imalatçı kullanıcı dışındaki kullanıcıların bahse konu binde 5 oranındaki ücreti ödememeleri, ancak, anılan kullanıcıların yurt dışından getirerek bölge içinde sattıkları mallardan binde 5 oranında ücret alınmasını teminen söz konusu 7 nci maddenin ikinci fıkrasının değiştirilmesini öngören bir hükmün çerçeve 1 inci maddeye eklenmesi ve yapılan bu değişikliğe uygun olarak madde çerçevesinin de değiştirilmesi suretiyle,

- Yürürlük ve Yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeler; aynen, kabul edilmiştir.

Ayrıca teklifin adı da kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda "Serbest Bölgeler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" olarak değiştirilmiştir.

Alt Komisyon yaptığı çalışmalar neticesinde raporunu Komisyonumuza sunmuştur.

Bu defa, Komisyonumuz 24/1/2007 tarihinde Hükümeti temsilen Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali COŞKUN, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Ege Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş., Kocaeli Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş., Mersin Serbest Bölge Konfeksiyoncuları Birliği ve Mersin Serbest Bölge Kullanıcıları Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla yapmış olduğu 32 nci birleşiminde, Teklif ve gerekçesini benimseyerek, Alt Komisyon tarafından hazırlanan metnin maddeleri üzerinden görüşmelere geçilmesini kabul etmiştir.

Alt Komisyon metninin;

Çerçeve 1 inci maddesi; aynen,

- Serbest bölgelerdeki bazı kurucu ve işletici şirketlerin, işletme sözleşmelerindeki gelir payı paylaşım oranlarının yeniden düzenlenmesine imkan sağlanması amacıyla 3218 sayılı Kanuna Geçici 4 üncü madde olarak eklenmesini öngören bir hükmün metne çerçeve 2 nci madde olarak eklenmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 2 nci maddesi; ücret istisnasını kıst uygulamanın güçlüğü dikkate alınarak, Kanunun yayımını izleyen ay başında yürürlüğe girmesinin sağlanmasını teminen değiştirilmesi suretiyle ve 3 üncü madde olarak,

- Yürütmeye ilişkin 3 üncü maddesi; 4 üncü madde olarak aynen, kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Aça</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Sabahattin Yıldız</i>
Afyonkarahisar	Bursa	Muş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Halil Aydoğan</i>	<i>Mehmet Zekai Özcan</i>
İstanbul	Afyonkarahisar	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>M. Mesut Özakcan</i>	<i>A. Kemal Deveciler</i>	<i>Ali Osman Sali</i>
Aydın	Balıkesir	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Nuri Filiz</i>	<i>Alaattin Büyükkaya</i>	<i>A. Kemal Kumkumoğlu</i>
Denizli	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Kemal Kılıçdaroğlu</i>	<i>Bülent Baratalı</i>	<i>Y. Selahattin Beyribey</i>
İstanbul	İzmir	Kars
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Elitaş</i>	<i>Taner Yıldız</i>	<i>Muzaffer Baştopçu</i>
Kayseri	Kayseri	Kocaeli
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Ünalı</i>	<i>Hasan Fehmi Kinay</i>	<i>Gürol Ergin</i>
Konya	Kütahya	Muğla
Üye	Üye	Üye
<i>O. Seyfi Terzibaşoğlu</i>	<i>Cemal Uysal</i>	<i>İmdat Sütüoğlu</i>
Muğla	Ordu	Rize
Üye	Üye	Üye
<i>Musa Uzunkaya</i>	<i>Sabahattin Cevheri</i>	<i>M. Ergun Dağcıoğlu</i>
Samsun	Şanlıurfa	Tokat
	Üye	
	<i>M. Akif Hamzaçebi</i>	
	Trabzon	

**TOKAT MİLLETVEKİLİ MEHMET ERGÜN
DAĞCIOĞLU'NUN TEKLİFİ
SERBEST BÖLGELER KANUNUNUN BİR
MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" b) Yurt dışından bölgeye getirilen malların CIF ve bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden peşin olmak üzere;

ba) 6/2/2004 tarihinden önce faaliyet ruhsatı almış olan kullanıcıların binde 5,

bb) 6/2/2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alan imalatçı kullanıcıların binde 5, gelir payı ödenen bölgelerdeki kullanıcıların binde 2, diğerlerinin binde 0,

oranında ödeyeceği tutarlar,"

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN
SERBEST BÖLGELER KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"b) Yurt dışından bölgeye getirilen malların CIF, bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden peşin olmak üzere binde 5 oranında ödenecek ücretler,"

"Serbest bölgelerde yatırım ve tesis safhasında kullanılan mallar, tevsi ve kapasite artırmak amacıyla getirilen mallar, kullanıcının kendisine ait olmayan bakım ve onarım maksadıyla getirilen mallar, bölgelere geçici olarak getirilen araç, gereç ve ekipmanlar, fason üretim amacıyla getirilen mallar, 6/2/2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alanlardan imalatçı kullanıcıların dışındaki kullanıcılar tarafından yurt dışından bölgeye getirilen ve/veya bölgeden Türkiye'ye çıkarılan mallar birinci fıkranın (b) bendi hükmü uyarınca bir ücrete tabi tutulmaz. Ancak, bakım ve onarım ile fason üretimde yaratılan katma değer üzerinden ve 6/2/2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alanlardan imalatçı kullanıcıların dışındaki kullanıcılar tarafından yurt dışından getirilerek bölge içinde satılan mallardan bu ücret alınır."

MADDE 2- 3218 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 4- Gelir payı ödenen serbest bölgelerde kurucu ve işletici şirketlerin işletme sözleşmelerindeki gelir payı paylaşım oranları yeniden düzenlenir."

MADDE 3- Bu Kanun yayımını izleyen ay başında yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.